

Loški muzej Škofja Loka

Grajska pot 13, Škofja Loka
tel: (04)517 04 00,
www.loški-muzej.si

Galerija Ivana Groharja

Mestni trg 37, Škofja Loka
tel.: (04)512 26 92

Izdal: Loški muzej Škofja Loka
Zanj: Jana Mlakar
Kustosinja razstave: Barbara Sterle Vurnik
Besedilo: Barbara Sterle Vurnik
Oblikovanje: Studio Grad
Tisk: Pro Grafika
Naklada: 800 izvodov
Škofja Loka, marec 2009

Razstavo so omogočili: Občina Škofja Loka,
Ministrstvo za kulturo RS, Rival-VTS d.o.o.
Pogostitev: Pizzerija Mateja

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

75.046(497.4):929Nastran A.

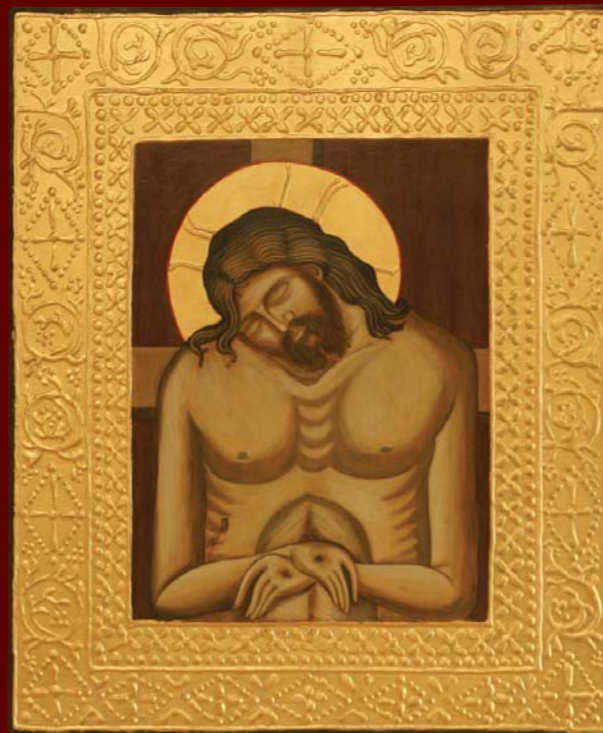
NASTRAN, Albina
Iskanje nevidnih resničnosti / Albina Nastran ; [besedilo
Barbara Sterle Vurnik]. - Škofja Loka : Loški muzej, 2009

ISBN 978-961-6727-11-2

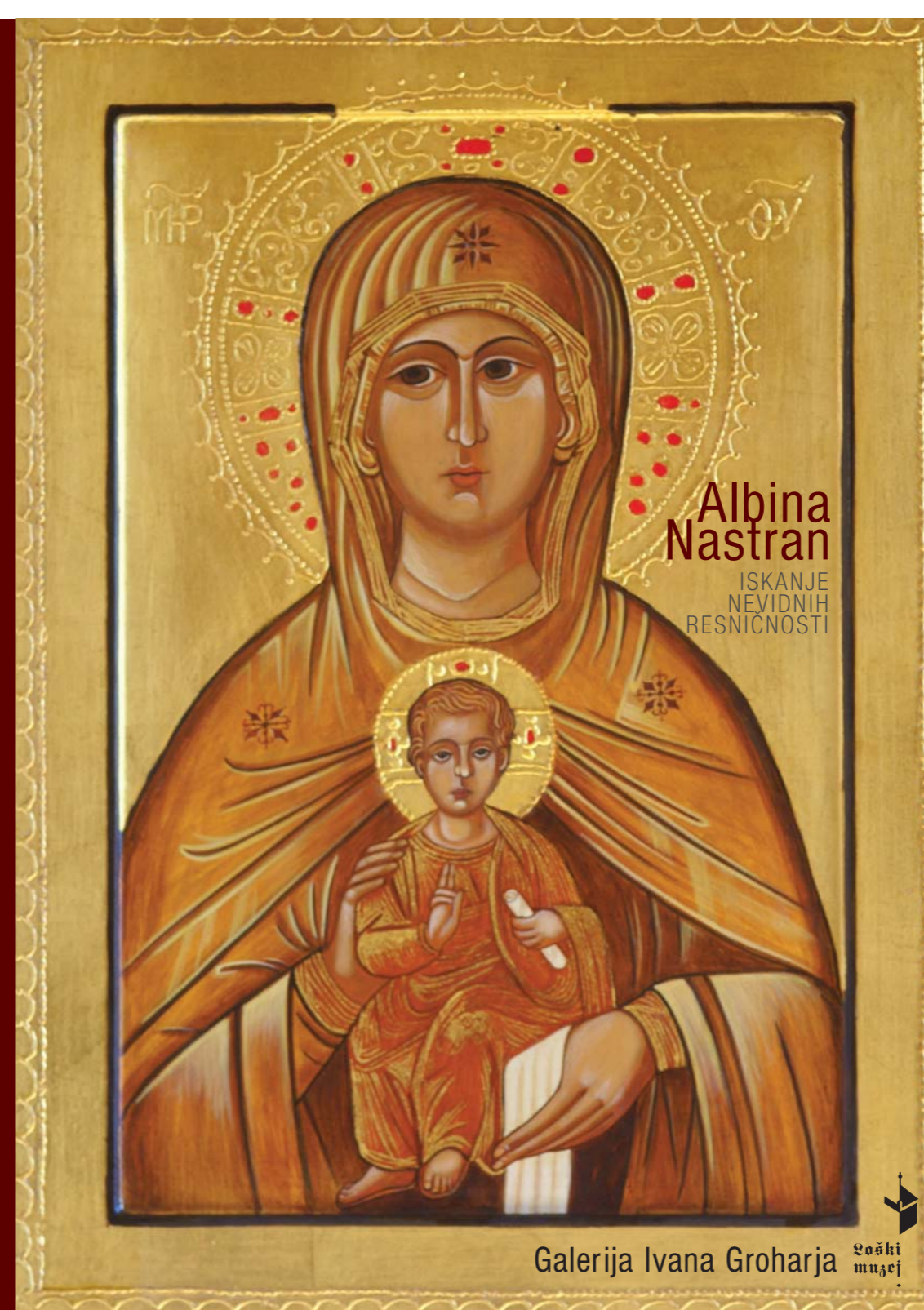
243922176

MATI BOŽJA Z DETETOM, 21 x 28 cm,
jajčna tempera na lesu, pozlata 23 karatno zlato
Vir: Dogmatika Teologična, 1990, Kopavce, Srbija

MATI BOŽJA Z DETETOM, 25 x 30 cm, jajčna tempera na lesu, pozlata 23 karatno zlato
Vir: Dogmatika Teologična, 1990, Kopavce, Srbija
Naslovna stran na tematski izdaji, 14. stol.

Galerija Ivana Groharja

Albina Nastran

ISKANJE NEVIDNIH RESNICHNOSTI

Vljudno vas vabimo na odprtje razstave ikon
v sredo, 4. marca 2009, ob 19. uri
v Galerijo Ivana Groharja, Mestni trg 37.

Razstavo bo odprl župan Občine
Škofja Loka, gospod Igor Draksler.

Jana Mlakar, direktorica Loškega muzeja

4. marec –
14. april 2009

Albina Nastran

Albina Nastran je rojena 1946 v Gradu pri Kranju.
Diplomirala je na Biotehniški fakulteti in je bila zadnjih
dvajset let, do upokojitve, zaposlena v šolstvu. Slika že
dolgo, zadnjih osem let pa se ukvarja s pisanjem ikon.

Samostojne in skupinske razstave – izbor:

- 2003 - Viktorinovi dnevi - Minoritski samostan na Ptuj, skupinska razstava
- 2005 - Dom na fari, Škofja loka, samostojna razstava
- 2005 - Dom Petra Uzarja Tržič, samostojna razstava
- 2006 - Galerija Vodnikova domačija, Ljubljana, samostojna razstava
- 2006 - Okrogli stolp Loškega gradu, Škofja Loka, samostojna razstava
- 2006 - Predjamski grad, Postojna, samostojna razstava
- 2007 - Knjižnica Gimnazije Škofja Loka, samostojna razstava
- 2007 - Anina galerija, Rogaška slatina, samostojna razstava
- 2007 - Galerija Družina, Ljubljana, samostojna razstava
- 2007 - Mestna galerija Šoštanj, samostojna razstava
- 2008 - Galerija Loterije Slovenja, samostojna razstava
- 2008 - Klinični center Ljubljana, Mala galerija
- 2008 - Umetniki za KARITAS, potujoča skupinska razstava

Naslov:

Pod Plevno 54, 4 220 Škofja Loka
Tel. 04 51 51 310, GSM: 040 731 368
E-mail: albina.nastran@guest.arnes.si
<http://albina.nastran.net/>

Na naslovnici: MATI BOŽJA Z DETETOM, 25 x 35 cm,
jajčna tempera na lesu, pozlata 23 karatno zlato
Vir: Samostan Benediktink Trogir, 15. stol.

ZA PRGIŠČE VEČNOSTI

Albina Nastran velja za eno redkih slovenskih ustvarjalk, ki se danes (še) ukvarja s slikanjem ikon. Ikona kot slika z versko vsebino, ima bogato in zakoreninjeno tradicijo, ki še danes dosledno upošteva mnoga, v preteklosti določena pravila, minuciozna tehnika pa zahteva izjemno avtorjevo koncentracijo. Vse to lastni ustvarjalčevi avtonomiji resda narekuje nemalo omejitev, kar je današnjemu človeku pogosto tuje. A njen duhovni vsebinski kontekst omogoča specifičen ustvarjalni užitek, ki je navdihnil prav avtorje, kot je Nastranova.

Podoba ikone kot take je že v zgodnjem krščanstvu služila kot nekakšen mentalni stik ali duhovna povezava med vernikom in sveto osebo. Iz sebe naj bi izžarevala svetost, zato se je tudi kasneje ohranila tako v pravoslavnem verskem prostoru z močno bizantinsko tradicijo kot tudi v zahodnem krščanstvu in doživela celo današnji čas - tudi po zaslugi ustvarjalcev, kakršna je Nastranova. Motivno se je svet ikon vrtil zlasti okoli podob svetih oseb, kot sta npr. Jezus in Marija, pa podob številnih svetnikov in različnih svetoepisemskih prizorov. Nastranovi je že od vsega začetka najbolj ljub motiv Marije. V tem smislu se poslužuje različnih slikovnih predlog iz bogate svetovne zakladnice ikon; posega po virih tako iz grškega, ruskega, balkanskega, italijanskega kot tudi slovenskega prostora. Upodabljanje ikon je posebne vrste slikarsko ustvarjanje ali, kot sama pravi, svojevrstno pisanje. Zahteva zelo mirno in spretno roko, visoko mero koncentracije, izostrene oči, občutek za detajle, zlasti pa potrpežljivost pri tem, dokaj zamudnem in skrajno počasnem opravilu. V njenih ikonah je mnogo značilne simbolike, od zlate barve, ki naj bi pomenila svetost, pa do obrazov, obrnjenih naravnost proti opazovalcu, ki omogoči očesni stik z vernikom.

V današnjem hitrem svetu, se zdi, da Nastranovo še toliko bolj privlači ta upočasnjen način dela. Omogoča ji beg v brezčasen svet duhovnega in kontemplacije, kar je tudi eno do bistev ustvarjanja in konzumiranja ikone kot take nasploh. Ikono bi tako lahko razumeli tudi kot univerzalno in pretočno energetska polje nadnaravnega in mističnega, v katerem lahko pravzaprav vsakdo najde svojo obliko duhovnega miru, verovanja ali meditacije, ki ni nujno povezana le s svetniškim življenjem upodobljenih oseb. Ikone Nastranove učinkujejo resda arhaično, a ustvarjene so tukaj in zdaj, kar tem podobam, vzetim iz preteklosti, daje svežo energijo. In čeprav sledijo originalnim predlogom, so avtorici ponudile tudi prostor za lastno kreativno svobodo, predvsem skozi avtoričin lasten slikarski rokopis. Preko ikon Albine Nastran, tako lahko danes na avtentičen način ponovno podoživimo vzdušje minulega časa in prostora, pa tudi, kot sama pravi, »odsev večnosti«.

Barbara Sterle Vurnik, kustosinja Loškega muzeja Škofja Loka

SVETI MIHAEL, 25 x 30 cm,
jajčna tempera na lesu, pozlata 23 karatno zlato
Vir: Bizantinski muzej, Atena, 14. stol.

SV. JURJ, 25 x 30 cm,
jajčna tempera na lesu, pozlata 23 karatno zlato
Vir: Ruski muzej, San Peterburg, Rusija, 15. stol.

Brezčasne podobe pasijona

Temeljna zapoved ikonopisja velevala, da mora pravi ikonopisec v ikono dati čim manj sebe. Kajti resnični stvarnik slike je Bog, slikar je le posredujoči medij, ki drži čopič. No, lahko bi rekli, da gre kar za zavezo med njima; saj ko (na)slikaš ikono ima tudi ta nate poseben vpliv. Toda te podobe prav enako učinkujejo že tudi na nas gledalce. Ikone so posebne milostne podobe, ki nam vrnejo pogled.

Prav živo si lahko predstavljam avtorico razstave gospo Albino Nastran, kako v spokojni tihoti pravoslavne samostana naenkrat od njih ni več mogla, niti hotela, odvrniti pogleda. Saj, podobe ikon nam prinašajo mir, "ki ni od tega sveta". In še nekaj je, kar so nam prinesle ikone. Ikone, ki so k nam prišle z Vzhoda, predvsem iz Bizanca, so zelo močno vplivale na zahodno likovno umetnost, posebej na slikarstvo in pasijonske podobe. Od tod do liturgičnih pasijonskih dram je bil potem le še korak...

Leta 1721 je v našem mestu nastalo prvo dramsko besedilo v slovenskem jeziku. Oživljene podobe "Škofjeloškega pasijona", ki bodo letošnjo pomlad znova oživile ulice starodavnega mesta, je potemtakem porodila neka brezčasna pasijonska ikona. Nemara prav takšna, kot je "nagovorila" gospo Albino Nastran.

Igor Draksler, župan Občine Škofja Loka

PASIJON V IKONI, 59 x 80 cm,
(Oznanjenje, Kristusovo rojstvo, Snemanje s križa in Objokovanje),
jajčna tempera na lesu, pozlata 23 karatno zlato
Vir: Samostan Sv. Katarine, Sinaj, 14. stol.

SVETA DRUŽINA, 25 x 30 cm,
jajčna tempera na lesu, pozlata 23 karatno zlato
Vir: neznan